

Støttegruppen for Feildømte Fedre

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Tromsø - 24.08.2009	
BARNE- OG LIKESTILLINGSDEP.	
Arkivkode:.	323.00
Dato:	24.08.09
Saksnr:	200901465-054

Deres ref.
200901465-/BGUS

HØRINGSSVAR PÅ FARSKAPSUTVALGETS UTREDNING. NOU 2009:5 FARSKAP OG ANNEN MORSKAP. FASTSETTELSE OG ENDRING AV FORELDRESKAP.

Innledning.

Undertegnede og Støttegruppen for Feildømte Fedre (SFF) har i mange år kjempet for et rettferdig og riktig fastsettelse av farskap. Dette gjelder like mye barn som har en feil eller ukjent far, som menn som har blitt pålagt et feilaktig farskap.

Det er vel neppe noen overdrivelse å påstå at det ligger i menneskes natur at et hvert barn har to foreldre. Det har videre i lang tid vært en nær sagt like opplagt sannhet at det er i samfunnets og barnets interesse at barn vokser opp med to foreldre, noe som i de aller fleste tilfeller er til gjensidig glede for både barn og foreldre.

Familien er det grunnleggende i et hvert samfunn. Familien er i utgangspunktet definert som mor, far og barn, samt at foreldre er definert som mor og far. Uavhengig av religion eller kultur, er familien det viktigste og grunnleggende for videreutvikling av et hvert samfunn. Det samme gjelder ekteskapet mellom mann og kvinne. Uten familie, ingen samfunn.

Problemene oppstår dersom ingen ønsker å vedkjenne seg farskapet og det er usikkert hvem som er barnets far. I dag kan dette løses ved å ta DNA-prøver av aktuelle kandidater, og man kan derved med nær sagt 100% sikkerhet utpeke en heldig vinner blant de nominerte. DNA-teknologi har imidlertid ikke alltid vært tilgjengelig, og før slik teknologi kunne brukes, måtte man bruke andre fremgangsmåter for å sannsynliggjøre farskap.

Historisk sett har det vært mange metoder for å fastsette farskap, noe som er redegjort for i NOUen. Der hvor det ikke har vært fastsatt riktig farskap, har dette medført i mange tragedier, både for barn, "far" og øvrig familie.

Mange barn og fedre lever lykkelig uviten om at deres far eller barn ikke er biologisk tilknyttet på noen måter. Med dagens DNA-teknologi kan dette bli avslørt og skape store forvirringer og konflikter, noe som mange historier gjennom de siste år kan bekrefte.

Støttegruppen for Feildømte Fedre

Tromsø, 14.08.2009.

Barne- og likestillingsdepartementet

Konsekvenser.

Å bli feilaktig dømt til å være far til et barn utenom ekteskap, og som du som angivelig barnefar nektet å være det, både sosialt og økonomisk innebar i hvert fall tidligere en stor psykisk og sosial belastning i tillegg til den økonomiske. I tillegg til beskyldninger om utenomekteskapelig samkvem burde man selvsagt ta ansvar for sine handlinger og gifte seg med den "uheldige" barnemoren, eller i hvert fall stille opp for å forsørge barnet. Noe annet ville være helt uakseptabelt, og kunne ofte medføre sterk sosial fordømmning blant så vel familie som venner. Særlig på mindre steder kunne slike forhold medføre total sosial fordømmelse og utestegning.

Eksemplene på ovennevnte er mange, og varierte. Man trenger ikke mye fantasi for å skjønne hva som for eksempel kunne skje med en forlovelse eller et ekteskap dersom en annen kvinne ankom og utpekte mannen som far til sitt barn. I ytterste konsekvens ble livet til den påståtte barnefaren og eventuelt øvrig familie fullstendig snudd på hodet og ødelagt, ofte med hjelp av domstolene og myndighetene for øvrig. Det å sette et barn til verden og sørge for at barnet får en god oppvekst, er antagelig noe av det viktigste man gjør i et samfunn. Det sier selv at å bli pådyttet noe slikt uten noen form for skyld, er et vesentlig inngrep i en persons privatliv, som antagelig vil sette livsvarige spor hos vedkommende.

Vi i SFF har hatt hundrevis av henvendelser om hvordan et feilaktig farskap kan utarte seg. Det er mange skjebner, både barn, fedre og hele familier som har hatt store psykiske og økonomiske problemer, og vi har sågar eksempler på at noen har begått selvmord. Et feilaktig farskap fører ofte med seg store familiekonflikter som kan vare livet ut, og det er ofte barnet som er den tapende part.

SFF får også mange henvendelser fra barn som ikke vet hvem som er sin biologiske far. For hver gang en "far" blir frikjent som far, står som regel også et barn uten en far. Dersom mor ikke vil, eller kan fortelle hvem som er far til barnet, vil barnet aldri få vite sitt biologiske opphav. Myndighetene burde oppfordre alle mødre til å oppgi riktig far til barnet, da vi anser dette som omsorgssvikt.

Et feilaktig farskap gir også grunnlag for at arv blir tildelt/utdelt til personer som i utgangspunktet ikke har krav på arv. Slik loven fungerer i dag, kan ikke noen andre enn de som direkte er involvert i en farskapssak kreve saken gjenopptatt ved DNA-testing. Dersom en "ukjent" arving melder seg i et arveoppgjør, kan ikke de andre arvingene kreve en DNA-test for å få bekreftet/ avkreftet det biologiske forhold til arvelater. En slik "ukjent" arving kan i beste/verste fall arve to fedre. Her må politikere ta ansvar, og endre/tilpasse lovene, slik at lovene er tilpasset tiden vi lever i.

FNs barnekonvensjon.

I følge en rapport fra USAs folkehelseinstitutt (CDC) fødes stadig flere barn utenfor ekteskap i Vesten. Her i Norge skjer flertallet av barnefødsleene nå utenfor ekteskap. Andelen har økt fra 15 % i 1980 til 54 % i 2007. Ut fra dette må en kunne si at myndighetene har ført en feilslått familiepolitikk. Det "lønner" seg å være aleneforelder. Skal denne utviklingen fortsette, vil den tradisjonelle og trygge familien være utradert om få år. Til sammenligning fødes bare 2 % av alle barn utenfor ekteskapet i Japan.

Med denne utviklingen blir det enda viktigere å påse at FNs barnekonvensjon blir fulgt. Her er det nedfelt alle barns rettigheter, samt foreldrenes og ikke minst myndighetenes plikter.

Støttegruppen for Feildømte Fedre

Tromsø, 14.08.2009.

Barne- og likestillingsdepartementet

Artikkel 7.1 i FNs barnekonvensjon er meget sentral i denne sammenheng, og lyder som følger:

"Barnet skal registreres umiddelbart etter fødselen og skal fra fødselen ha retten til et navn, til å erverve en nasjonalitet, og, så langt det er gjørlig, til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem."

Denne artikkelen i FNs barnekonvensjon er vel den det syndes mest mot i dag, og blir heller ikke enklere å følge i tiden som kommer, hvis ikke familiepolitikken endres.

Innholdet i FNs barnekonvensjon er lite kjent blant befolkningen, saksbehandlere i det offentlige, advokater, dommer og rettssystemet.

Farskapsutvalget har i sin rapport gjort sin egen fortolkning av artikkel 7.1 i FNs barnekonvensjon, noe som ikke samsvarer med UNICEFs Implementeringshåndbok. Det virker som at alle kan tolke FNs barnekonvensjon til fordel for sine meninger. Dette blir helt feil, og vil ikke ivareta barnas rettigheter.

Norge bryter FNs barnekonvensjon daglig, både når det gjelder fastsettelse av farskap og i forbindelse med adoptivbarn. Et sikkert farskap kan kun fastsettes med en DNA-test, og dette må gjøres så snart som mulig etter at barnet er født. Det samme gjelder adoptivbarn. I dag har ingen rett til å vite hvem som er sine biologiske foreldre før etter fylte 18 år. Dette strider mot FNs barnekonvensjon art. 7.

Det er svært beklagelig at stortingsrepresentanter som selv har vedtatt FNs barnekonvensjon som norsk lov, ikke etterlever denne og ut fra dette har gjort seg selv til lovbrøtere uten å bli straffet.

Kommentarer til Farskapsutvalgets forslag i NOU 2009: 5.

Utgangspunktet må være at et hvert barn skal ha rett til en mor og en far. Noen annet vil stride mot all fornuft, mot naturens lover, mot våre kristelige verdier, samt mot norsk lov. Alle barn har rettigheter til å vite hvem som er sine biologiske foreldre. Mange av forslagene i NOUen er i strid med dette.

Farskapsutvalgets forslag har tatt mer hensyn til de voksnes og enkelte gruppers særinteresser, enn barnets rettigheter, og slik vi ser det er dette en videreføring av ny ekteskapslov. Det er også innført nye begreper som for eksempel medmor etc., noe som ikke er nevnt i forarbeidene til FNs barnekonvensjon, eller brukt i andre sammenheng når det gjelder foreldreskap.

SFF har ikke nok ressurser til å kommentere alle detaljer i forslaget fra Farskapsutvalget, men vil gi våre kommentarer og synspunkter på de områder vi synes er vesentlig i forhold til barnas rettigheter.

Dagens lovgivning har ikke fungert tilfredsstillende, og oppfyller dessuten ikke fullt ut barnas rettigheter i FNs barnekonvensjon. Forslaget fra Farskapsutvalget er på mange punkter å gå baklengs inn i framtiden, og er unødvendig byråkratisk og fordyrende.

Vårt forslag til å fastsette et riktig foreldreskap en gang for alle, er obligatorisk DNA-testing av barn og foreldre ved fødselen. Dette ville forenkle all lovgivning på dette området, redusere menneskelige

Støttegruppen for Feildømte Fedre

Tromsø, 14.08.2009.

Barne- og likestillingsdepartementet

lidelser og gi store økonomiske gevinster for samfunnet, og samt frigjøre økonomiske midler til andre samfunnsnyttige tiltak.

Oppsummering.

Vi registrerer at flere politiske partier i sine prinsipp- og arbeidsprogram fremhever at det biologiske prinsipp må gjelde i foreldreskap, og at alle barn har rett til å kjenne sitt biologiske opphav, jfr. FNs barnekonvensjon. Flere partier vil også fjerne pater-est regelen som ikke er noen sikkerhet for biologisk foreldreskap, noe vi støtter fullt ut.

Videre bør departementet ta et oppgjør med fortiden, og gi menn som har blitt ilagt/idømt et feilaktig farskap en økonomisk oppreisning, samt alle barn som har levd med et feilaktig eller ukjent farskap. Også alle som er i tvil om farskapet er riktig, bør få tilgang på biologisk materiale, også fra avdøde mulige fedre.

Ved obligatorisk DNA-testing ved fødselen, vil sannheten bli bekreftet en gang for alle, og først da vil rettssikkerheten for barnet og øvrig familie være oppfylt. Dette gir en total trygghet for å unngå en identitets- og livskrise senere i livet, med de negative følger dette medfører.

Med dagens teknologi kan hvem som helst på hvilket som helst tidspunkt avsløre eller bekrefte sitt biologiske opphav. Man trenger ikke ha fysisk tilgang til personer for å ta en DNA-test. Det er nok å få tilgang på et biologisk materiale fra en person som kan være avsatt på en eller annen gjenstand.

I tillegg er det mulig med sin egen DNA-profil å søke gjennom databaser på internett og kan finne sitt opphav og hvor vi kommer i fra. Vi har eksempler på at barn har funnet sin biologiske far ved denne metoden. Denne muligheten vil bare bli mer tilgjengelig og mer brukt i fremtiden.

Vår erfaring er at jo tidligere en riktig farskap blir fastsatt, jo mindre traumer og konflikter for barnet, "far" og øvrig familie senere i livet.

Viktigheten til å kjenne sitt biologiske opphav, og ha kjennskap til sine røtter, blir bare viktigere og viktigere ved medisinsk behandling av en del sykdommer. Også ved donering av organer må vi ha kjennskap til vårt biologiske opphav.

Det er myndighetenes klare ansvar å ivareta barnas rettssikkerhet og rettigheter som beskrevet i FNs barnekonvensjon, artikkel 7, da barnet selv ikke har denne muligheten.

Også fastsetting av farskap i svangerskapet vil i nær framtid være mulig med en enkel blodprøve, og da vil fostervannsprøve være overflødig.

Støttegruppen for Feildømte Fedre

Tromsø, 14.08.2009.

Barne- og likestillingsdepartementet

For å hindre at feilaktig foreldreskap skal gjenta seg i fremtiden, vil vi foreslå følgende:

- Fjerne pater-est regelen
- Tillate farskapstesting under svangerskapet
- Innføre obligatorisk DNA-testing ved fødselen
- Kun gi assistert befruktning til heterofile par og bruk av sæd fra kjent donor
- Fosterbarn har rett til å vite hvem som er sine biologiske foreldre fra første dag
- Tillate bruk av biologisk materiale fra avdøde påståtte fedre

Avslutning.

Mange av Farskapsutvalgets forslag er lite gjennomtenkt og dokumentert. For oss virker det som at forslagene fra Farskapsutvalget er en forlengelse av ny ekteskapslov for å få større aksept for denne.

Det er ikke en menneskerett å få barn, og mange er født med et handikap som gjør at de ikke kan få barn, og det samme må gjelde for lesbiske og homofile. Dette er ikke noen form for diskriminering, da alle mennesker er likeverdige, uansett legning, etnisitet, hudfarve, religion, kultur eller hva det enn måtte være.

La oss ikke skape et samfunn som gjør at Staten i fremtiden vil motta store erstatningskrav fra barn som ikke har hatt kjennskap til sine biologiske foreldre.

Det er en menneskerett å vite hvem vi er.

Med vennlig hilsen
Støttegruppen for Feildømte Fedre

Sverre Hugo Rokstad
leder